Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 116 ◆ Вівторок, 18 червня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

ПРИСЛУХАЙТЕСЬ, ЩО ШЕПОЧУТЬ МОГИЛИ...

Протягом 15—16 червня тривала поїздка Голови Верховної Ради УРСР Л. Кравчука до Рівненської області

Ще у суботу звечора до села Пляшева почалося паломництво громадян, аби віддати данину пам'яті полеглим за свободу України козакам у битві під Берестечком. Тут, на бранному полі, поміж правим берегом Стиру до Митниці, Острова і Пляшевої, 340 років тому у боротьбі з польськими поневолювачами пролилася кров понад трьох тисяч козаків легендарної за своєю могутністю, волелюбністю, демократичністю армії Богдана Хмельницького. То — святе місце невмирущої козацької слави. Увічнено її у музеї-заповіднику «Козацькі могили», а тепер і пам'ятним знаком на честь 340-річчя битви під Берестечком. Для спорудження його з бюджету Рівненської обласної Ради виділено понад півтора мільйона карбованців, понад сто тисяч — внесли громадяни.

(Продовження на 2-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ЗГІДНО постанові Президії Верховної Ради України про введення в дію Закону про відновлення Кримської АРСР, сесія Верховної Ради Криму ухвалила, що національно-культурні товариства та інші національні організації депортованих народів Криму повинні дообрати народних депутатів до Верховної Ради Кримської АРСР за національною ознакою. Голова організації кримсько-татарського національного руху Мустафа Джамілєв вважає, що надана квота у сім осіб не відображає загального стану кримсько-татарського населення Криму і повинна становити чверть від загальної кількості народних депутатів Верховної Ради Криму.

МІСЬКВИКОНКОМ Івано-Франківська виділив по вулиці Братів Майданських ділянку для спорудження першого в області російського православного храму, що підлягає юрисдикції Російської закордонної Церкви. Ініціаторами заснування єдиної в Україні релігійної громади цієї Церкви є товариство «Русский культурный центр» і російськомовне населення Прикарпаття.

У ОДЕСІ, у приміщенні Малиновського райкому КПУ відбулася всесоюзна конференція очолюваної Ніною Андреєвою організації «Єдність — за ленінізм і соціалістичні ідеали». Делегати ухвалили заснувати на базі організації Марксистсько-ленінську робітничу партію. Конференцію було закінчено передчасно у зв'язку з пікетуванням протесту, що його проводили кількасот представників блоку «Демократична Одеса». Установчу конференцію нової партії призначено на 13—14 липня в Менську.

ГОЛОС України

Засновник —
Верховна Рада
Української РСР

◆

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047
Київ, вул. Нестерова, 4

◆

ТЕЛЕФОНИ
РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

приймальня —
446-92-11

Відповідальний
секретар —
446-72-63

Завідуючий
корсіткою —
446-60-22

ВІДДІЛИ:
парламентський —
441-84-52,
441-85-64,

листів — 441-82-05,
441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний —
446-91-20,
охорони здоров'я —
441-88-06,
соціальних питань —
441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний —
446-61-13,
441-86-20,
історії України —
441-88-62,
військових питань —
441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія —
441-84-00.

◆

Рукописи
не рецензуються
і не повертаються.

◆

Індекс 60955
Тираж 166.300.
Передплатна ціна на рік
19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить
5 разів на тиждень.
У вівторок на 8 сторінках,
у середу, четвер,
п'ятницю та суботу
на 16 сторінках.

ПРИСЛУХАЙТЕСЬ, ЩО ШЕПОЧУТЬ МОГИЛИ...

(Продовження.
Початок на 1-й стор.).

Ось на відкриття пам'ятного знака й зібралося під Пляшевою кілька сотень тисяч громадян з усієї України. Майоріли жовто-блакитні прапори, лунала бранним полем українська пісня, нескінченним лацюжком йшли та йшли сюди люди — старі й малі, молодь, представники діаспори, щоб відродити в пам'яті народній славу козаків, котрі поклали свої життя на вівтар ідеї вільної України. У відкритті пам'ятного знака після ознайомлення з музеєм «Козацькі могили» взяли участь Голова Верховної Ради Української РСР Л. Кравчук, Святійший Патріарх Київський і всієї України Мстислав, міністр культури УРСР Л. Хоролець, віце-консул Сполучених Штатів Америки в Києві Джон Степанчук, голови обласних Рад, народні депутати СРСР та УРСР, науковці, зокрема доктор історичних наук І. Свєшников, який доклав чимало зусиль до відновлення історичної правди про битву під Берестечком, а також автор пам'ятного знака заслужений художник України Анатолій Кущ.

Із словом до громадян звернувся Голова Верховної Ради Леонід Кравчук:

— Ми маємо задуматися, осмислити, за що полягли козаки. За свободу, незалежність своєї рідної батьківщини, за свою землю. Саме на цьому святому місці ми маємо відчути силу, здатність і мужність йти дорогою, якою йшли наші предки. І це повинно залежати від того, які в кого є сьогодні погляди, які думки, незалежно від гасел, під якими виступаємо на цьому святому місці.

Ми маємо відвоювати суверенність нашої України, бо вона нам належить по праву. Але ми маємо бути разом, щоб подолати ту велику і складну дорогу. Легендою став подвиг козаків, котрі воліли загинути, аніж потрапити до ганебного полону, вмерти, але не здатися на милість ворогові. Люди тоді говорили: краще головами полягти, аніж панам бути послушними. Ці слова мають додавати нам сили і наснаги.

Для нас ця битва є символом непохитності народу, коли він бореться за своє визволення, а ця славна сторінка історії — взірець поведінки людей у тяжку хвилину. Історія нагадує: перемога можлива, коли ми разом, коли народ виступає як єдине ціле. Україна не повинна ділитися на групи, партії, схід і захід, південь і північ.

Нещодавно ми повернулися з Хортиці. І хоч там людей було менше, але зміст, характер, дія, воля до відновлення української державності була єдина. Те, що на Хортицю принесли тоді землю з цього ось поля, є символом єднання. Пам'ять козаків і українських селян, які полягли тут, закликає нас не втрачати історичного оптимізму, у найтяжчі часи діяти наполегливо, терпляче і послідовно. Не можна опускати руки, якою б безвихідною не здавалася ситуація. Ставши на шлях здобуття реального суверенітету, ми не маємо права зійти з нього. То велика відповідальність перед людьми, які повірили в цю святу справу. І виконати їх волю, сподівання є нашим найвищим завданням.

Я ще раз підкреслюю, що думки і погляди можуть бути різними, єднати нас має велике святе діло — боротьба за Україну, її щастя, волю і незалежність. Щоб ніхто, ніщо не було забуто ні Богом, ні людьми на нашій святій землі.

Чули чи не чули ці слова люди? Мабуть, не всі. А лише ті, хто аплодував, коли Леонідові Кравчуку було вручено символ козацької звитяги — шаблю. «Геть Союзний договір!», «Ганьба!», «Геть Союзний договір!» — скандували інші.

— Я не хочу бути учасником звичайного мітингу над могилами наших героїв, — лише ці слова Святійшого Патріарха Київського і всієї України Мстислава зупинили мітингові пристрасті. — Розумієте? Мій досвід людини, що має багато років життя, моє розуміння чесності, служіння Богові й людині, українській нації стримує мене, стримує реагувати на те, що з цих національних помилок над могилами ми робимо політичну свистопляску. То неможливо. Чогось подібного я ще не бачив у своєму житті.

Я їхав в Україну і думав, як я маю настроїти себе. Мені пригадався заклик Шевченка: прислухайся до українських могил, могил страдників, могил мучеників, могил тих, що жили не лише і виключно для себе, а жили для Божої слави і Того, [illegible] є початком і кінцем усього [illegible] світі, в житті одиниці і в житті збірності людської. Я два місяці вже на батьківщині. Прислухався, при[illegible]дав вухо до могил Котл[illegible]ського і Панаса Мирного, [illegible]див у Полтаву, мою Полтаву, щоб прислухатися, чим гомонять козацькі могили. І так я радів тим, що ми знову великою громадою зберемося над могилами козацькими коло Пляшевої. Я мав щастя в молодому віці бути парламентарієм. Є ще тут ті, які обнімали мене, пригадували, як ми за поляків водили сюди нашу молодь із Волині, з Галичини, приходили схилити свою голову перед цими святими могилами. Прийшли ми й сьогодні, а з нами і найвищий репрезентант держави України, магістрат влади української. Так, чи ви його любите чи не любите? [illegible] мої дорогі, влада, особливо та, яка признається, що настав час позбутися всього того, що було не людського, чужого, влада, що розуміє настрій нашої нації, її корінь, гідна поваги. Через це я схиляю голови перед усіма тими, які мали відвагу прислухатися, відгукнутися і порозмовляти з могилами отих козаків. Послухайте, прикладіть вухо своє і вони вам скажуть: моліться, обніміться, чесно, не лукаво загляньте одне одному в очі. Потисніть руку, забудьте ті дрібниці, які вас ділять. Вас не ділить кров. А тому я подаю вам, шановний Голово, свою руку...

І освятив Святійший Патріарх Київський і всієї України Мстислав пам'ятний знак на честь 340-річчя битви під Берестечком. Пісня полинула над полем бранним.

Правий Патріарх Мстислав: могили батьків, дідів і прадідів — то святі місця. І всі, хто проходить на них, має бути чистим у помислах і сподіваннях.

(Закінчення на 3-й стор.).

ПРИСЛУХАЙТЕСЬ, ЩО ШЕПОЧУТЬ МОГИЛИ...

(Закінчення. Початок на 1-й і 2-й стор.).

У селі Великий Житин Рівненського району є на сільському цвинтарі могили рідних Леоніда Кравчука. Тут, подалі від суєти, шепочуть кремезні дерева, навівають могили смуток і тугу, але й очищають душу, примножують сили. Вклонитися на могилу матері Хіми Іванівни, своїх рідних прийшов з онуком, сином та дружиною Леонід Макарович, були і його родичі, котрі мешкають у Великому Житині. На цвинтарі говорять щиро і неголосно. Так воно й було...

Спілкування із земляками продовжилось у сільському Будинку культури. Л. Кравчук розповів про роботу Верховної Ради України, про те, яким тернистим шляхом прокладає вона свою дорогу до суверенітету. А земляки засипали його питаннями. І про те, як на ділі віддаються борги селу, як втілюється його пріоритетність. Якими будуть Союзний договір, національна символіка, українське військо та й суто житейські, побутові проблеми хвилювали — про несправедливу систему розподілу товарів, зволікання з будівництвом дороги, газифікацією... Все цікавило людей.

— Я хочу щиро подякувати вам за вашу бесіду, — сказав наприкінці зустрічі Л. Кравчук. — Повірте, що ця розмова в моєму житті особлива, особливе місце вона знайшла у серці. Бо пам'ять моя тут.

Леонід Кравчук відвідав також Рівненський краєзнавчий музей, у книзі відгуків якого залишив вдячний запис його працівникам, усім, хто береже історію рідного краю, його культуру і самобутність.

А увечері на стадіоні у Рівному тримав слово перед учасниками і численними гостями міжнародного фестивалю української фольклору «Берегиня», що відкрився напередодні у Луцьку:

— Дорогі мої земляки, на цьому святі козацької слави ми відроджуємо українську пісню, культуру, традиції, свій національний дух. Перетривши надзвичайно складні часи, народ все ж таки зберіг дух. І те, що співаємо своєю рідною мовою, є високою ознакою нашої духовності і нездоланності, може, це і є найвищою ознакою нашого суверенітету. Верховна Рада України робить усе для того, щоб українське слово, звернене до народів через добро, його щиру душу жило і розвивалося, озвалося відродженням національного духу.

Концертна програма за участю фольклорних аматорських і професіональних колективів, зірок української естради завершилася реквіємом пам'яті козацької слави. Замиготіли свічки на зеленій траві у пам'ять про їх нездоланну волю...

Не втратити воїнську честь і не заплямувати її закликав Голова Верховної Ради УРСР Л. Кравчук молодих воїнів однієї з частин Прикарпатського військового округу, котрі приймали присягу на вірність Батьківщині. Глибоко символічно, що у дні вшанування пам'яті козацтва стають під присягу правнуки тих славних вояк, що захищали народ, визволяли його і ніколи не стояли проти свого народу.

Наприкінці поїздки до Рівненської області Л. Кравчук ознайомився з виробничими підрозділами агрофірми «Зоря», побував у тепличному господарстві, спільному радянсько-австрійському підприємстві по калібруванню насіння кукурудзи, у склотарному цеху. Голова фірми В. Плютинський розповів про здобутки господарства, перспективи його розвитку, торгівлю продукцією на міжнародному ринку, показав новобудови села.

— У книзі відгуків, що є в сільському музеї, який ми тільки-но відвідали, — каже Л. Кравчук, — я, написавши першу фразу «Прекрасне село Зоря», збагнув, що воно нагадує таке собі чудове, дбайливо випещене місто, де все робиться для людини, для її блага. От якби так та по всій Україні жилося!

Тоді можна було б вважати, що козацьку уяву про волю і демократію ми втілили.

Світлана ПИСАРЕНКО, оглядач «Голосу України».

ОБМІН РАТИФІКАЦІЙНИМИ ГРАМОТАМИ

У неділю до Києва прибула офіційна делегація Республіки Киргизстан на чолі з Президентом Аскаром Акаєвим.

В аеропорту «Бориспіль» гостей зустрічали перший заступник Голови Верховної Ради УРСР І. Плющ, керівник Секретаріату М. Хоменко, Державний міністр УРСР А. Мінченко.

Учора у Верховній Раді республіки відбувся обмін грамотами про ратифікацію Договору між Україною та Республікою Киргизстан.

Документи підписали: Голова Верховної Ради УРСР Леонід Кравчук і Президент Республіки Киргизстан Аскар Акаєв.

Того ж дня А. Акаєв відбув літаком до Москви.

Киргизькі гості на чолі з Головою Верховної Ради Республіки Киргизстан М. Шеримкуловим ознайомилися з історичними святинями Києва, життям столиці України. Вони побували, зокрема, у Києво-Печерській Лаврі, в Андріївському соборі, в Софії Київській.

Учора гості Києва відлетіли додому.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

НАЙДОРОЖЧЕ — ГЕНОФОНД НАЦІЇ

Вперше в рамках угоди Міжнародного бюро скаутів і радянського Дитячого фонду сто дітей з України будуть два місяці відпочивати й оздоровлюватися в Німеччині. Спеціальним рейсом «Люфтганзи» на запрошення Федерального міністерства у справах навколишнього середовища, охорони природи і безпеки ядерних реакторів ФРН до цієї країни вирушили учні Чорнобильської школи-інтернату для дітей-сиріт і дітей, що залишилися без батьківської опіки. Вони були евакуйовані з 30-кілометрової зони у Володарський район, що на Київщині. Акції солідарності з дітьми Чорнобиля передбачають відпочинок і оздоровлення трьох тисяч дітлахів у Франції, Італії, Швеції, Великобританії, Японії, на Мальті, у Південній Кореї, Норвегії.

На церемонії проводів були присутні: Голова Верховної Ради республіки Л. Кравчук, керівник Секретаріату Верховної Ради М. Хоменко.

До Києва з цієї нагоди прибув парламентський статс-секретар при Федеральному міністерстві у справах навколишнього середовища, охорони природи і безпеки ядерних реакторів ФРН Б. Вечорек, голова радянського Дитячого фонду А. Ліханов.

Виступаючи на прес-конференції, Л. Кравчук сказав: «Хочу від імені нашої держави, Верховної Ради висловити велику подяку Міжнародному бюро скаутів, Дитячому фонду, всім урядам і країнам, які взяли на себе гуманістичну акцію оздоровлення дітей Чорнобиля. Ми це розцінюємо як великий внесок у збереження генофонду нашого народу, нації. Традиційні слова «діти — наше майбутнє» тут мають особливий зміст. І будь-який крок до збереження дітей буде мати своє місце в історії.

Дякуючи організаторам цієї поїздки, ми висловлюємо надію, що наші діти повернуться на любляча їх землю здоровими, а ми робитимемо все, щоб вони були на ній щасливими і вільними».

У свою чергу Б. Вечорек наголосив, що йому, як депутатові бундестагу, дуже приємно виконати цю місію і що німецька сторона буде прагнути організувати відпочинок у ФРН так, щоб діти почували себе якнайкраще.

Відповідаючи на запитання про зв'язок минулого між Німеччиною та Україною і теперішньою допомогою дітям Чорнобиля, Л. Кравчук сказав, що для людей, які воювали з обох сторін, важливо зняти з себе моральний тягар того, що було. Старше покоління найбільше відчуло лихо війни і хоче позбутися його. Люди прагнуть бути перед світом і один перед одним поколінням, яке не має наміру повторити те, що сталося колись.

Тарас ПЕТРІВ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

ПОСВІДЧЕНЬ ЧЕКАТИ НЕ ОБОВ'ЯЗКОВО

До редакції надходить багато листів, зміст яких можна передати запитанням: «Коли почне діяти Закон УРСР «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок чорнобильської катастрофи». На це запитання відповідає міністр новоутвореного Міністерства у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС (Мінчорнобиль) Г. ГОТОВЧИЦЬ.

— Розробка механізму впровадження в дію закону настільки складна, вимагає стільки уваги й глибоких проробок, що за короткий час здійснити її неможливо. Працювали всі міністерства й відомства, громадські організації, багато наукових інститутів. Головне в цій праці — нікого не забути. Адже закон стосується мільйонів людей.

Не торкаючись усіх тих пільг і компенсацій, які мають бути надані населенню, зазначу, що робота близька до завершення. Щонайбільше через тиждень ми будемо готові всі рекомендації, роз'яснення, пропозиції щодо застосування закону представити на розгляд республіканського уряду.

Ряд пільг вже реалізується. Це — безплатний проїзд у транспорті, зниження квартирної плати, перерахування пенсій тощо.

Але не скрізь. І пов'язане це не з відсутністю механізму впровадження закону, а з провалом виконавчої дисципліни на місцях.

Що турбує

— Георгію Олександровичу, більшість авторів листів вважає, що доки не буде посвідчень, не буде й пільг. Коли їх можна буде отримати?

— Необхідно виготовити шість-вісім зразків посвідчень потерпілих і учасників ліквідації наслідків аварії залежно від категорії й років праці в чорнобильській зоні. А це вимагає часу. Тому нами передбачено порядок надання пільг за тимчасовими документами — посвідченнями, виданими за постановою союзного уряду, довідками про евакуацію, переселення тощо. Перелік таких документів розроблено.

— Пропозиції, підготовлені для уряду, стосуються лише початкового етапу впровадження закону в дію?

— Ми проти поетапного впровадження. І так збігло чимало часу. Тому в розроблених пропозиціях є відповідь на весь комплекс питань. Тобто людина, звернувшись з відповідними документами до будь-якої організації, органу влади або системи управління, виплати, компенсації та пільги, що їй належать, має отримати в повному обсязі.

Розмову вів Олексій БРЕУС, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Уточнюємо

ДОВГОЖДАНА МЕТА

Перших відвідувачів прийняв новий діагностичний центр у Житомирі, створений, на базі комфортабельних приміщень недавнього ліксанупру. «Тепер його може відвідати кожен житель області незалежно від посади.

При підтримці Міністерства охорони здоров'я України центр оснащується новим обладнанням. Вже встановлено різної діагностичної апаратури на два мільйони карбованців.

— Це не структурна одиниця у Міністерстві охорони здоров'я, — розповідає головний лікар Віктор Якович Пінський. — Вона створю-

Телеграфним рядком із Черкас

КОНЦЕРН БІДНОГО ЗАРОБЛЯЄ ВАЛЮТУ

У селі Танському під Уманню запущено підприємство по видобутку граніту, оснащене за технологією італійської фірми «Морденті». На церемонії були присутні генеральний директор концерну «Черкаси» О. Бідний та президент фірми Л. Морденті. Продукція підприємства — облицювальна плитка, піде на експорт в Італію, де за неї платитимуть по 100 доларів за квадратний метр.

ПРОТИ МОНОПОЛІЇ СОНЯШНИКА

Півтори тонни м'ятної олії, випущені торік колгоспом «Більшовик» Золотоніського району, лише підігріли попит споживача. Вдалий початок нової справи додав оптимізму господарникам: цього року планується, крім м'ятної, випускати ще й ялицеву, конопляну олію, кріп. Надійшли навіть пропозиції від західних фірм.

Лідія ТИТАРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

ЗЕМЛЯ УКРАЇНСЬКА, ОБІТОВАНА

Йду за часом, як за плугом

Одинадцять століть нараховують перші поселення євреїв на Україні. Не одне життя пережито, не одне поле перейдено. Але й досі залишається багато непізнаного та й, зрештою, недомовленого в наших давніх взаєминах. А там, де відсутні належні культурологічні, духовні контакти, народжуватимуться тенденційні погляди. Подеколи й тепер доводиться чути, мовляв, українське відродження може згубно позначитися на розвитку єврейської нації.

Цивілізована держава, якою ми прагнемо бачити Україну, повинна мати широкий, рівноправний розвиток національних культур. У ній не повинно бути замшілих стереотипів та всілякої упередженості. І наукова конференція «Проблеми українсько-єврейських відносин», що проходила нещодавно в Києві, безперечно, стала значним кроком до глибшого взаємопізнання обох націй. Організатори конференції вважають, що подібні заходи не будуть епізодичними. Про це свідчить інтерес, який викликала й нинішня конференція. Присутні на ній науковці з Ізраїлю, ФРН, США, Канади, Франції, Великобританії та багатьох міст Союзу розширили палітру пізнання міжнаціональних відносин.

— Завдання конференції,— сказав голова оргкомітету, президент Республіканської асоціації українознавців Іван Дзюба,— встановити реальний діалог на рівні інтелігенції, оскільки його відсутність породжувала міфи, стереотипи, фальсифікації.

Історія переконливо доводить, що з занепадом української культури занепадали й інші культури на Україні, серед них і єврейська. І навпаки — національне відродження охоплювало всі народи, як це було на початку 20-х років нашого століття. Нинішній політичний і культурний рух на Україні також сприяє піднесенню інших народів.

На конференції ми почули цікаві наукові доповіді, зокрема Ярослава Дашкевича та Євгена Сверстюка. Був і елемент полеміки: доповідь Абрагама Ашера, наприклад, викликала загалом негативну реакцію присутніх, проте дала змогу подивитися на проблему інакше, застерегла від її спрощення.

Конференція засвідчила: після довгих років «одностайності» з наших очей спадає ідеологічна полуда, ми починаємо чесно дивитися один одному в вічі. Ми довідуємося багато нового, часом навіть неприємного, але все те служить подальшому аналізові й прогнозуванню ситуації. Роль таких представницьких форумів у цій справі важко переоцінити. На них і слід виробляти програми взаємодії між народами у відродженні їхніх культурологічних інституцій.

Роки перебудови — без перебільшення — немало сприяли цьому. Член оргкомітету конференції, заступник голови Республіканського й Київського товариств єврейської культури Аркадій Монастирський, зокрема, вважає, що на Україні відбуваються позитивні зміни у вирішенні єврейського питання: виникають товариства єврейської культури, школи, газети. Проте багато ще треба зробити для того, щоб відродження стало невідворотним. У цьому неабияку роль відіграватимуть конференції, концерти, виставки, де люди ближче пізнаватимуть один одного й уникатимуть побутового антисемітизму.

Імперське ставлення до численних націй і народностей, нехтування їхніми законними інтересами — анахронізм, якому не повинно бути місця в демократичному суспільстві. Тим більше український і єврейський народи мають багато подібного в своїй історичній долі. Їхніми культурними здобутками користувалися різні народи, хоча це з тих чи інших причин часто замовчувалось.

До речі, українські класики, зокрема Іван Франко та Леся Українка, у творах говорили про Ізраїль так, немовби то йшлося про Україну. І в цьому була певна історична закономірність. Тому сьогодні, наголошували учасники конференції, слід неупередженими очима переглянути наше минуле, осмислити теперішнє, щоб розпочати цілеспрямовану роботу з розвитку й культурного взаємозбагачення двох народів. Наш спільний дім — Україна — має бути затишним, а головне — справедливим щодо кожного, хто пов'язав з ним свою долю.

Володимир ТЕТЕРУК.

Ракурс

ОТ ТЕПЕР, РУСТЕ, БЕРЕЖИСЬ!

Гаряча пора нині у випускників Військової академії протиповітряної оборони Сухопутних військ імені Маршала Радянського Союзу Василевського. Завершуються державні іспити. Проходять вони, на думку голови державної екзаменаційної комісії генерала армії І. Герасимова, вельми успішно. Майбутні командири частин і з'єднань ППО демонструють грунтовні знання в галузі теорії і практики повітряного бою, в оперативно-тактичному мистецтві. Нинішній випуск, мабуть, буде багатим на медалістів. Майори М. Єсипович, О. Усов, М. Пуговкін, О. Шиндряєв та інші — претенденти на золоті медалі.

Леонід АЛГАНОВ.

НА ЗНІМКУ: під час іспиту.

Фото автора.

БДЖОЛИ Й КВІТИ НА ОРЕНДІ

Зверніть увагу

Три роки тому сім'я Починок з Павлівки Мар'їнського району взяла в оренду колгоспну оранжерею площею 0,16 га. І, на диво односельцям, почали вирощувати не овочі, а квіти. Далася взнаки давня любов Альбіни Степанівни до всього прекрасного. Та й чоловік, Микола Васильович, нічого не мав проти. Вирішив: чим ми гірші від метких базарових хлопців з «теплих країв»?

Сьогодні сам задоволений своїм вибором. Виплачує колгоспові за угодою 35 карбованців щороку за кожний квадратний метр оранжереї. Микола Васильович вважає — вигідно. Цілий рік не переводяться тут троянди, гвоздики, кали. Роботи багато: нелегко підтримувати мікроклімат, вчасно підживлювати квіти, шукати ринок збуту. Та результат компенсує витрати.

У роботі пасічника також часто вбачають романтику: мовляв, виніс вулики навесні й відпочивай собі. А бджілки самі мед знаходять. Тим часом справжній бджоляр завжди у клопотах. Про це добре відає кращий пасічник Краснолиманського району Віктор Григорович Потримай. Сьогодні він авторитет для багатьох. Минулої осені бджолярі Краснолиманщини та двох сусідніх районів на базі його пасіки семінар провели. Господареві було про що розповісти. З кожного вулика має 36 кілограмів меду. План продажу державі виконав на 300 відсотків. А оце вирішив узяти в оренду колгоспну пасіку. Порається на ній разом з дружиною, Ніною Романівною. Має 30 вуликів, а починав з дев'яти. Чим бере? Працьовитістю й розумом.

Юрій ДОЦЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

ОБОВ'ЯЗКОВО

Що турбує

**Олександрови-
авторів листів
н не буде по-
буде й пільг.
буде отрима-**

виготовити
азків посвід-
і учасників
лідків аварії
тегорії й ро-
орнобильській
агає часу. То-
бачено поря-
льг за тимча-
нтами — по-
даними за по-
вного уряду,
евакуацію, пе-
. Перелік та-
розроблено.

— Пропозиції, підготовлені для уряду, стосуються лише початкового етапу впровадження закону в дію?

— Ми проти поетапного впровадження. І так збігло чимало часу. Тому в розроблених пропозиціях є відповідь на весь комплекс питань. Тобто людина, звернувшись з відповідними документами до будь-якої організації, органу влади або системи управління, виплати, компенсації та пільги, що їй належать, має отримати в повному обсязі.

Розмову вів Олексій БРЕУС, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Уточнюємо

ДОВГОЖДАНА МЕТАМОРФОЗА

Перших відвідувачів прийняв новий діагностичний центр у Житомирі, створений, на базі комфортабельних приміщень недавнього ліксанудру. еТпер його може відвідати кожен житель області незалежно від посади.

При підтримці Міністерства охорони здоров'я України центр оснащується новим обладнанням. Вже встановлено різної діагностичної апаратури на два мільйони карбованців.

— Це не структурна одиниця у Міністерстві охорони здоров'я, — розповідає головний лікар Віктор Якович Пінський. — Вона створюється для того, щоб наблизити діагностичну допомогу до найвіддаленіших сіл. Апаратура тут досконала, яка колись могла б тільки бути в Москві і рідко в Києві. Звичайно, центр без комп'ютеризації — це не центр. Протягом року він буде комп'ютеризованим. Тобто ми будемо мати центральний банк здоров'я області. Це звільнить лікаря від зайвої писанини, яка займає сьогодні багато дорогоцінного часу, підвищить його професіоналізм, дозволить підняти на вищий рівень медичне обслуговування жителів області.

…орій ШІ…ЕНКО.
Житомир.

…АЇНСЬКА, ОБІТОВАНА

…у за часом, як за плугом

ох міст Сою-
палітру піз-
ональних від-

конферен-
голова оргко-
ент Республі-
ції україно-
зюба,— вста-
й діалог на
ції, оскільки
ь породжува-
отипи, фаль-

онливо дово-
епадом укра-
и занепадали
и на Україні.
ейська. І нав-
альне відрод-
ало всі наро-
на початку
ого століття.
ичний і куль-
Україні та-
несенню ін-

ції ми почу-
ові доповіді,
ва Дашкеви-
ерстюка. Був
іки: доповідь
шера, нап-
ала загалом
цію присут-
змогу поди-
лему інакше,

застерегла від її спрощення.

Конференція засвідчила: після довгих років «одностайності» з наших очей спадає ідеологічна полуда, ми починаємо чесно дивитися один одному в вічі. Ми довідуємося багато нового, часом навіть неприємного, але все те служить подальшому аналізові й прогнозуванню ситуації. Роль таких представницьких форумів у цій справі важко переоцінити. На них і слід виробляти програми взаємодії між народами у відродженні їхніх культурологічних інституцій.

Роки перебудови — без перебільшення — немало сприяли цьому. Член оргкомітету конференції, заступник голови Республіканського й Київського товариств єврейської культури Аркадій Монастирський, зокрема, вважає, що на Україні відбуваються позитивні зміни у вирішенні єврейського питання: виникають товариства єврейської культури, школи, газети. Проте багато ще треба зробити для того, щоб відродження стало невідворотним. У цьому неабияку роль відіграватимуть конференції, концерти, виставки, де люди ближче пізнаватимуть один одного й уникатимуть побутового антисемітизму.

Імперське ставлення до численних націй і народностей, нехтування їхніми законними інтересами — анахронізм, якому не повинно бути місця в демократичному суспільстві. Тим більше український і єврейський народи мають багато подібного в своїй історичній долі. Їхніми культурними здобутками користувалися різні народи, хоча це з тих чи інших причин часто замовчувалось.

До речі, українські класики, зокрема Іван Франко та Леся Українка, у творах говорили про Ізраїль так, немовби то йшлося про Україну. І в цьому була певна історична закономірність. Тому сьогодні, наголошували учасники конференції, слід неупередженими очима переглянути наше минуле, осмислити теперішнє, щоб розпочати цілеспрямовану роботу з розвитку й культурного взаємозбагачення двох народів. Наш спільний дім — Україна — має бути затишним, а головне — справедливим щодо кожного, хто пов'язав з ним свою долю.

Володимир ТЕТЕРУК.

Характерники

ПІШИЙ ПОШУКОВЕЦЬ

Цей чоловік добре знаний у різноманітних київських колах, причому таких, які, здається, мало стикуються поміж собою й навіть суперничають: редакції газет, археологічні експедиції, елітні художники, уфологи.

Хто ж він такий, Василь Євдокимович Суховєєв?

Якби він був літ на сорок молодший, на це запитання було б відповісти просто: хіпі-проповідник! Але ж тут така притичина — дід хіпує! Він обрав спосіб життя мандрівного філософа. Оскільки ж прив'язаний до Києва, до дітей та онуків, маршрути його мандрів пролягають не стільки далеко, скільки в інших вимірах, недоступних пересічному туристові. Суховєєв узагалі може нікуди не виходити з хати: сидить собі вдома, відчинивши кватирку, і чекає на інопланетян. І вони, уявіть собі, прилітають, розмовляють з господарем. А коли приходить літо, Василь Євдокимович наймається до київських археологів. Це — протягом вже багатьох років. Він мріє знайти чернетку безсмертного «Слова о полку Ігоревім» і вірить, що день той недалеко. Ця мрія — не така вже й випадкова. Василь Євдокимович родом з-під Путивля — кому, як не йому, дбати про витоки «Слова...». А ще розкопки — то сімейна традиція, ще батько Суховєєва був копачем у знаменитого археолога Вікентія Хвойки. А от син (він так вважає) знайшов палітурки од безсмертного «Слова...» при розкопках одного боярського двору в Києві.

Ще один спосіб мандрів Суховєєва — малюнки, живопис. Щось із того доробку осідає по редакціях, щось іноді виходить у світ, а одна з його картин була відзначена навіть на виставці у Японії.

Малюнки свої він носить по редакціях у старій господарчій сумці. Якщо не друкують, не дуже сердиться і тим схожий на сіяча, котрий не сердиться на природу: що вродило — добре, що не вродило — переживемо. Можливо, саме на цьому будується його впевненість, що чернетку «Слова...» таки буде знайдено. А чому ні? Ходив колись по Києву отакий от самий чоловік, залишив десь у знайомих чернетку безсмертного твору, і лежить вона собі там; чекає...

Христофор ГРУША.

Автопортрет Василя Суховєєва, зроблений ним під час останніх відвідин редакції.

…ИСЬ!

БДЖОЛИ Й КВІТИ НА ОРЕНДІ

Зверніть увагу

Три роки тому сім'я Починок з Павлівки Мар'їнського району взяла в оренду колгоспну оранжерею площею 0,16 га. І, на диво односельцям, почали вирощувати не овочі, а квіти. Далася взнаки давня любов Альбіни Степанівни до всього прекрасного. Та й чоловік, Микола Васильович, нічого не мав проти. Вирішив: чим ми гірші від меткиx базарових хлопців з «теплих країв»?

Сьогодні сам задоволений своїм вибором. Виплачує колгоспові за угодою 35 карбованців щороку за кожний квадратний метр оранжереї. Микола Васильович вважає — вигідно. Цілий рік не переводяться тут троянди, гвоздики, кали. Роботи багато: нелегко підтримувати мікроклімат, вчасно підживлювати квіти, шукати ринок збуту. Та результат компенсує витрати.

У роботі пасічника також часто вбачають романтику: мовляв, виніс вулики навесні й відпочивай собі. А бджілки самі мед знаходять. Тим часом справжній бджоляр завжди у клопотах. Про це добре відає кращий пасічник Краснолиманського району Віктор Григорович Потримай. Сьогодні він авторитет для багатьох. Минулої осені бджолярі Краснолиманщини та двох сусідніх районів на базі його пасіки семінар провели. Господареві було про що розповісти. З кожного вулика має 36 кілограмів меду. План продажу державі виконав на 300 відсотків. А оце вирішив узяти в оренду колгоспну пасіку. Порається на ній разом з дружиною, Ніною Романівною. Має 30 вуликів, а починав з дев'яти. Чим бере? Працьовитістю й розумом.

Юрій ДОЦЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

Вісті з місцевих Рад

НЕ МАЛА СІЛЬРАДА КЛОП…

... і придбала трактора! І не прогадала. Торік порадилися ми з депутатами й попросили районну Раду виділити нам кошти, а райагропромрада допомогла дістати трактора з причепом. І вже в серпні полегшено зітхнули багато старих людей у Тютюнниці, Кугуках, Самсонівці, Костючках: молодий тракторист Володя Ткаченко завіз їм дрова, вугілля, інші вантажі. А цієї весни виорав городи інвалідам та ветеранам. Половина виторгу від цієї «служби» йде на рахунок сільради, половина — трактористові. Володя щомісяця вико…
600—700 ка…
Подібна с…
в Холмах, …
селах Корю…

**Васил…
голова …
сільради…**
Чернігів…

Факт і коментар

ЯЗИК ДО ДОЛАРА ДО…

І таки доведе, якщо ти не тільки висококваліфікований моряк, а й володієш англійською мовою. Тоді можна розраховувати, що «Власко шіпінг лімітед» запропонує тобі роботу на якомусь з іноземних суден, гарантуючи непоганий заробіток валютою.

Це нове спільне підприємство, створене однією з найбільших судноплавних компаній світу «Ві шіпс» (штаб-квартира в Монте-Карло) та Чорноморським морським пароплавством (Одеса). Найперша мета — працевлаштування радянських моряків на суднах іноземних власників. Це, за умов переходу до ринкових відносин та активного списання в ЧМП старих суден, зовсім не зайве. В Одесі, Іллічівську, інших портах немало моряків уже й тепер залишаються «за бортом».

— Спочатку, — розповідає заступник начальника ЧМП по кадрах **О. Стогнієнко**, — «Ві шіпс» спробував використати радянські екіпажі на двох суднах. Робота сподобалась. Тож не соромно пропонувати таких спеціалістів будь-якому судновласнику. Для цього найперше й ст…
підприємств…
ши його в …
десять екі…
працевлашт…

До кінця…
на іноземн…
ватиме 17 …
три роки …

Спільне …
намір зайн…
монтом суд…
споруджен…
ших портов…

**Георгі…
власний …
«Голосу …**
Одеса.

Поспішайте побачити

ТАКИЙ РІЗНИЙ АЛ…

Скінчилися хрестові походи, впала могутня Османська імперія. в Європі перші дослідники розгорнули Коран. І стало ясно, що вчення, яке розкололо людство на ворогуючі табори, не було агресивним. Його, як і свого часу християнство, використовували деспоти у власних загарбницьких інтересах, використовують подекуди і сьогодні. А воно просто впало на грунт, який давно на нього чекав, і деформувалося відповідно до особливостей народів, які населяли так званий нині мусульманський світ.

Під егідою ЮНЕСКО в Києві відкрилася фотовиставка мусульманського мистецтва, головну частину якого складає архітектура. Вона віддзеркалила сприйняття постулатів ісламу більш давніми місцевими культурами. Африка — мечеті цих країн схожі на дитячі замки з піску: негеометричність форм, імпульсивність ландшафту природи, яка не утруднює себе попередніми математичними розрахунками конструкцій. Виникає враження, що ці споруди довго не вистоять: висохне пісок, і вони розсиплються. Та час іде, а вони стоять. На відміну від м'якого північноафриканського рельєфу ламані контури скель Йємену, обмаль місця і постійна загроза нападу викликали до життя вертикально спрямовану фортечну архітектуру. Тут і сільські будинки — наче башти, мають по кілька поверхів і схожі на оточуючі їх скелі. Велика мечеть Сіань (Китай) ввібрала в себе елементи буддистських пагод, а мечеть Серембен в Малайзії, збудована тринадцять років тому, форму лотоса прибрала лише завдяки сучасним технологіям і конструкціям.

І все ж можна виділити район класичної мусульманської архітектури, де стилі й течії розрізнити важко — Турція, Іран, Ірак. Мечеть в І…
— її апоф…
хрещуються…
фантастичн…
конструкці…

Мусульм…
бороняє зо…
тим паче п…
тому в ній …
тура, портр…
Та людина …
ється, і лю…
не відсутні…
ся. Варто …
на усипаль…
дружини ра…
(Індія), не…
ження спір…
рет в Сама…
побудували …

Виставка…
Планетарії, …
центром тю…
дів, об'єдна…
кооперативо…
Експонуєтьс…
Поспішайте …

**…
спеціальн…
дент «Гол…**

ЛІДЕРАМ ТІС…

Лише одна нічия була зафіксована в іграх минулого туру. Решта матчів пройшла за рідким винятком дуже напружено. Особливу увагу привертала зустріч лідерів чемпіонату в другій лізі (українська зона) — «Кристала» і «Закарпаття». Господарі з перших хвилин повели атаки на ворота закарпатців. Але лише в середині першого тайму Балашову вдалося провести гол. На 65-й хвилині Гамула реалізував пенальті, а ще через сім хвилин Максименко довів рахунок до 3:0. Заспокоївшись, херсонці пропустили атаку гостей, яку завершив Гумеров — 3:1.

Два інших лідери зустрічалися з дебютантами. Нікопольському «Колосу» довго не вдавалося розпечатати ворота «Карпат» з Кам'янки-Бузької. Лише на 60-й хвилині розхитаний безперервними атаками господарів захист «Карпат» луснув. М'яч провів Топчієв. Через 10 хвилин Костиков встановив остаточний рахунок — 2:0.

Зовсім за іншим сценарієм проходив матч в Івано-Франківську. Вже в першому таймі Савка (22 хв.), Лахмай (24 хв.) та Хомин (39 хв.) довели безперечну перевагу над очаківським «Маяком». А от у другому таймі новачок скористався з благодушності господарів і після ударів Норова (69 хв.) Бєлан (85 хв.) скоротив відставання до мінімуму. Дебютантові не вистачило часу і, мабуть, досвіду та майстерності, аби відібрати очко у лідера.

Занотуйте результати інших матчів:
«Сталь» — …
— «Кривба…
хановець» — …
1:1, «Нафто…
— 3:1, «Вер…
— 2:0, «Те…
— 1:0, «П…
(Київ) — 4…
«Динамо» — …
«Хімік» — …
ліст» — «М…
1:0.

У лідиру…
лися певні …
тя» переміс…
сходинку, а …
зайняли …
«Нафтовик»…
очка. Очолю…
карпаття» — …
«Колоса» — …
— 26.

Ярослав…

ГОЛОС України

...ОРФОЗА

...ого, щоб наблизи-
...чну допомогу до
...іших сіл. Апара-
...сконала, яка ко-
...б тільки бути в
...дко в Києві. Зви-
... без комп'ютери-
...не центр. Протя-
...н буде комп'юте-
...Тобто ми будемо
...льний банк здо-
...гі. Це звільнить
...айвої писанини,
...сьогодні багато
...о часу, підви-
... професіоналізм,
...дняти на вищий
...не обслуговуван-
...бласті.

... ШЕ...ЕНКО.

...НИКИ

...Ш...Й
...КОВЕЦЬ

... добре знаний у
...київських колах,
..., які, здається,
...ся поміж собою
...ничають: редак-
...логічні експеди-
...жники, уфоло-

...такий, Василь
...уховєєв?

... літ на сорок
...е запитання бу-
... просто: хіпі-
...ле ж тут така
...ід хіпує! Він
...ття мандрівного
...ьки ж прив'я-
..., до дітей та
...ги...го мандрів
...ст... и далеко,
... вимрах, недо-
...іному туристо-
...галі може ніку-
...з хати: сидить
...нивши кватир-
...інопланетян. І
...ї, прилітають,
...осподарем. А
... літо, Василь
...наймається до
...ологів. Це —
...агатьох років.
... чернетку без-
...а о полку Іго-
... що день той
...ія — не така
.... Василь Євдо-
...-під Путивля —
...у, дбати про
.... А ще розкоп-
...а традиція, ще
...а був копачем
... археолога Ві-
...А от син (він
...шов палітурки
...«Слова...» при
... боярського

...5 мандрів Су-
...нки, живопис.
...обку осідає по
...іноді виходить
... його картин
... навіть на вис-

...він носить по
...ій господарчій
... друкують, не
... тим схожий
... не сердиться
...родило — доб-
...о — пережи-
...аме на цьому
... впевненість,
...ва...» таки бу-
...му ні? Ходив
...отакий от са-
...ішив десь у
...у безсмертно-
...ь вона собі

...ор ГРУША.
...асиля Сухо-
...ним під час
... редакції.

Вісті з місцевих Рад

НЕ МАЛА СІЛЬРАДА КЛОПОТУ...

... і придбала трактора! І не прогадала. Торік порадилися ми з депутатами й попросили районну Раду виділити нам кошти, а райагропромрада допомогла дістати трактора з причепом. І вже в серпні полегшено зітхнули багато старих людей у Тютюнниці, Кугуках, Самсонівці, Костючках: молодий тракторист Володя Ткаченко завіз їм дрова, вугілля, інші вантажі. А цієї весни виорав городи інвалідам та ветеранам. Половина виторгу від цієї «служби» йде на рахунок сільради, половина — трактористові. Володя щомісяця виконує замовлень на 600—700 карбованців.

Подібна служба-допомога діє в Холмах, Забарівці та інших селах Корюківського району.

Василь ПАНЧЕНКО,
голова Тютюнницької сільради.
Чернігівська область.

Факт і коментар

ЯЗИК ДО ДОЛАРА ДОВЕДЕ

І таки доведе, якщо ти не тільки висококваліфікований моряк, а й володієш англійською мовою. Тоді можна розраховувати, що «Власко шіпінг лімітед» запропонує тобі роботу на якомусь з іноземних суден, гарантуючи непоганий заробіток валютою.

Це нове спільне підприємство, створене однією з найбільших судноплавних компаній світу «Ві шіпс» (штаб-квартира в Монте-Карло) та Чорноморським морським пароплавством (Одеса). Найперша мета — працевлаштування радянських моряків на суднах іноземних власників. Це, за умов переходу до ринкових відносин та активного списання в ЧМП старих суден, зовсім не зайве. В Одесі, Іллічівську, інших портах немало моряків уже й тепер залишаються «за бортом».

— Спочатку, — розповідає заступник начальника ЧМП по кадрах **О. Стогнієнко**, — «Ві шіпс» спробував використати радянські екіпажі на двох суднах. Робота сподобалась. Тож не соромно пропонувати таких спеціалістів будь-якому судновласнику. Для цього найперше й створили спільне підприємство, зареєструвавши його в Гібралтарі. Вже десять екіпажів через нього працевлаштували.

До кінця нинішнього року на іноземних суднах працюватиме 17 екіпажів, через три роки — приблизно 50.

Спільне підприємство має намір зайнятися також ремонтом суден під час рейсів, спорудженням житла в наших портових містах тощо.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

Поспішайте побачити

ТАКИЙ РІЗНИЙ АЛЛАХ

Скінчилися хрестові походи, впала могутня Османська імперія. в Європі перші дослідники розгорнули Коран. І стало ясно, що вчення, яке розкололо людство на ворогуючі табори, не було агресивним. Його, як і свого часу християнство, використовували деспоти у власних загарбницьких інтересах, використовують подекуди і сьогодні. А воно просто впало на грунт, який давно на нього чекав, і деформувалося відповідно до особливостей народів, які населяли так званий нині мусульманський світ.

Під егідою ЮНЕСКО в Києві відкрилася фотовиставка мусульманського мистецтва, головну частину якого складає архітектура. Вона віддзеркалила сприйняття постулатів ісламу більш давніми місцевими культурами. Африка — мечеті цих країн схожі на дитячі замки з піску: негеометричність форм, імпульсивність ландшафту природи, яка не утруднює себе попередніми математичними розрахунками конструкцій. Виникає враження, що ці споруди довго не вистоять: висохне пісок, і вони розсиплються. Та час іде, а вони стоять. На відміну від м'якого північноафриканського рельєфу ламані контури скель Ємену, обмаль місця і постійна загроза нападу викликали до життя вертикально спрямовану фортечну архітектуру. Тут і сільські будинки — наче башти, мають по кілька поверхів і схожі на оточуючі їх скелі. Велика мечеть Сіань (Китай) ввібрала в себе елементи буддистських пагод, а мечеть Серембен в Малайзії, збудована тринадцять років тому, форму лотоса прибрала лише завдяки сучасним технологіям і конструкціям.

І все ж можна виділити район класичної мусульманської архітектури, де стилі й течії розрізнити важко — Турція, Іран, Ірак. Мечеть в Ісфахані (XI ст.) — її апофеоз. Зводи перехрещуються, утворюючи фантастичну по складності конструкцію купола.

Мусульманська віра забороняє зображати Аллаха, тим паче портрети людини, тому в ній відсутні скульптура, портретний живопис. Та людина цим не принижується, і людські пристрасті не відсутні, як може здатися. Варто лише подивитись на усипальницю улюбленої дружини раджі Тадж-Махал (Індія), нелюдського походження спіралевидний мінарет в Самаррі (Ірак), який побудували все ж люди...

Виставка, яку відкрито в Планетарії, організована центром тюркомовних народів, об'єднанням «Простір», кооперативом «Студія 2000». Експонується до 28 червня. Поспішайте побачити.

Костянтин ПАРИШКУРА,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Від нашого столу — вашому

МАСЛО НЕ ГОРОБЕЦЬ, АЛЕ...

Рішенням Дніпропетровської міськради вершкове масло мешканцям міста зараз продається за списками. Норма — триста грамів на кожного члена сім'ї. І не більше — дефіцит.

Однак це не стало на заваді спритним ділкам, які навели між Дніпропетровськом та столицями південних республік «масляний міст». Працівники служби огляду тутешнього аеропорту першого травня «вилучили у пасажирів рейсу на Єреван півтори тонни вершкового масла, п'ятого травня — півтонни, сьомого — 120 кілограмів.

Можна було б зробити висновок: «чорний бартер» скорочується, якби не спостереження працівників міліції. Сучасні негоціанти просто гнучко міняють тактику. Наприклад, того ж сьомого травня, пересвідчившись, що працівники аеропорту серйозно взялися за перевірку багажу, чимало пасажирів хутко здали квитки. І приблизно півтори тонни масла «помандрували» у Закавказзя залізницею або залишилися чекати слушної нагоди. Бо, як стверджують очевидці, коли слабне контроль з боку міліції, аеропортівська служба нерідко закриває очі на багаж пасажирів. Недавно, скажімо, на Баку благополучно полетіло більше трьох тонн масла.

«Бартерні» рейси з Дніпропетровська відкрилися ще в січні. Однак тільки у квітні, коли з'явилося рішення облвиконкому про заборону вивозити за межі області м'ясомолочну продукцію, лінійна міліція спробувала присікти продуктовий бізнес. Але достатніх юридичних підстав для вилучення дефіцитного масла немає. Та й влада лінійної міліції обмежується тільки зоною аеропорту, а працівники міських правоохоронних органів чомусь не поспішають з'ясовувати, де знаходиться щедра торговельна «точка». Хоч при бажанні зробити це не так і складно: на кожному ящику значаться «вихідні дані».

Останнім часом з Дніпропетровська вивозяться не лише вершкове масло, а й м'ясо, товари підвищеного попиту. Так, одним рейсом на Вільнюс «відлетіло» звідси дев'ять кольорових телевізорів.

Певно, тільки карально-міліцейськими заходами тут нічого не поробиш. Це скільки на Україні аеропортів, залізничних і автобусних вокзалів — і скільки через них (і не лише через них) пливе товарів і продуктів, навряд чи й бог знає. В такій ситуації введення митної служби, власної грошової одиниці не видається чиєюсь примхою...

Володимир ЗЕМЛЯНИЙ.
Дніпропетровськ.

ПОГОДА

18 червня в західних областях, 19 червня в західній половині республіки короткочасні дощі, грози, місцями град, шквали 17—22 метри на секунду. На решті території без опадів. Вітер південний, 5 — 10 метрів на секунду. Температура вдень 24 — 29, у південних та східних областях. 27—32, вночі 13 — 19 градусів

По Києву та області 18 червня без опадів. Вітер південний, 5—10 метрів на секунду. Температура в Києві 27—29, по області 24—29 градусів.

Спорт

ЛІДЕРАМ ТІСНО

Лише одна нічия була зафіксована в іграх минулого туру. Решта матчів пройшла за рідким винятком дуже напружено. Особливу увагу привертала зустріч лідерів чемпіонату в другій лізі (українська зона) — «Кристала» і «Закарпаття». Господарі з перших хвилин повели атаки на ворота закарпатців. Але лише в середині першого тайму Балашову вдалося провести гол. На 65-й хвилині Гамула реалізував пенальті, а ще через сім хвилин Максименко довів рахунок до 3:0. Заспокоївшись, херсонці пропустили атаку гостей, яку завершив Гумеров — 3:1.

Два інших лідери зустрічалися з дебютантами. Нікопольському «Колосу» довго не вдавалося розпечатати ворота «Карпат» з Кам'янки-Бузької. Лише на 60-й хвилині розхитаний безперервними атаками господарів захист «Карпат» луснув. М'яч провів Топчієв. Через 10 хвилин Костиков встановив остаточний рахунок — 2:0.

Зовсім за іншим сценарієм проходив матч в Івано-Франківську. Вже в першому таймі Савка (22 хв.), Лахмай (24 хв.) та Хомин (39 хв.) довели беззперечну перевагу над очаківським «Маяком». А от у другому таймі новачок скористався з благодушності господарів і після удару Норова (69 хв.) Бєлан (85 хв.) скоротив відставання до мінімуму. Дебютантові не вистачило часу і, мабуть, досвіду та майстерності, аби відібрати очко у лідера.

Занотуйте результати інших матчів: «Шахтар» — «Сталь» — 3:2, «Приладист» — «Кривбас» — 1:0, «Стахановець» — «Океан» — 1:1, «Нафтовик» — «Чайка» — 3:1, «Верес» — «Дніпро» — 2:0, «Темп» — «Зірка» — 1:0, «Поділля» — СКА (Київ) — 4:0, «Полісся» — «Динамо» — 2:1, «Десна» — «Хімік» — 1:0, «Автомобіліст» — «Маяк» (Харків) — 1:0.

У лідируючій групі відбулися певні зміни: «Закарпаття» перемістилося на шосту сходинку, а четверту і п'яту зайняли «Приладист» та «Нафтовик», у яких по 24 очка. Очолює таблицю «Прикарпаття» — 29 очок, у «Колоса» — 28, «Кристала» — 26.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

У Бірмінгемі (Англія) на сесії МОК було оголошено, що японське місто Нагано стане столицею зимових Олімпійських ігор 1998 року. Його головним суперником був американський Солт-Лейк-Сіті. Як пожартували репортери, японська йєна перемогла американський долар усього чотирма голосами.

ЛЕГКА АТЛЕТИКА. На національному чемпіонаті США встановлено світовий рекорд з бігу на дистанції 100 м у чоловіків. Лерой Барел перетнув фінішну стрічку через 9,90 сек. Попередній володар рекорду, олімпійський чемпіон Карл Льюїс був другим — 9,93 сек.

ФЕХТУВАННЯ. Чемпіоном світу з фехтування на шаблях став Григорій Кириєнко з Новосибірська. У фіналі змагань, які проходять у Будапешті, він переміг угорського спортсмена Петера Абаї. Бронзовими медалями відзначено киянина Вадима Гутцайта та ще одного угорського мушкетера Дьєрдя Непальда.

ФУТБОЛ. Чемпіоном Німеччини став клуб «Кайзерслаутерн», який в останньому турі в гостях обіграв «Кельн» — 6:2. Срібні медалі дісталися іменитій «Баварії».

* * *

У Швеції завершився турнір чотирьох збірних. Минулої суботи господарі в матчі за третє місце переграли футболістів Данії — 4:0.

Позавчора долю призу в 176 тисяч доларів вирішували команди СРСР та Італії. Перемогли італійці — 4:3. А починалося все для нас чудово. Вже на 1-й хвилині Корнєєв відкрив рахунок. Але в кінці тайму суперник встановив рівновагу (Джаніні). Основний і додатковий час переваги нікому не принесли — 1:1. Першими пенальті били італійці. Черчесов парирував удар Берті. Але потім промахнулося і спартаківське тріо: Кульков, Шалімов і Мостовий.

Збірна СРСР виступала в такому складі: Черчесов, Чернишов, Кульков, Цвейба (Мостовий, 15), Галямін (Іванов, 34), Шалімов, Канчельскіс, Алейников, Юран (Сергєєв, 79), Кузнецов, Корнєєв.

* * *

Чемпіонат СРСР, перша ліга. «Буковина» (Чернівці) — «Факел» (Воронеж) — 1:0.

НИНІШНЄ ПІДВИЩЕННЯ ЦІН НЕ ЗУМОВЛЕНЕ ЕКОНОМІЧНОЮ НЕОБХІДНІСТЮ

ХТО РОЗПЛАЧУЄТЬСЯ?

Дозвольте не погодитись

Вихід з кризової ситуації повинен починатися не з підвищення цін, а зі створення такої економічної системи, яка була б спроможна самофункціонувати й саморозвиватися. Кожне економічне нововведення має грунтуватися на законі та обов'язковості його неухильного додержання. Економіка може функціонувати тільки в умовах демократії, першою ознакою якої є диктат закону.

Без грошової реформи не обійтися. Але в кожного має залишитися та сума грошей, яку він заробив, хоча б і мільйон. Така реформа потрібна народові України.

Виробники підвищують ціни тільки тоді, коли вже немає ніякої економічної можливості запобігти підвищенню витрат виробництва. Ми створили планово - командну економіку, яка була витратною в основі. Проте підвищення витрат виробництва стримувалося системою адміністративно - планових вказівок згори: обмежувалися заробітна плата, витрачання пального, електроенергії, собівартість продукції тощо. Однак ця система адміністративних обмежень не дала та й не могла дати бажаних результатів, оскільки збільшення витрат виробництва було зумовлене насамперед самою структурою виробництва. Поясню чому.

Протягом десятиліть питома вага сировини в нашому експорті становить 70—72 відсотки і тільки 10—12 відсотків — продукція машинобудування. У високорозвинутих державах ці показники мають зворотне співвідношення. У свою чергу, інтенсивність видобування сировини в нашій країні зумовлює двократне підвищення витрат виробництва через кожні 8—10 років, що викликає щорічне підвищення (на 2—4 відсотки) цін на всі види виробленої продукції.

Відсутність конкретних власників засобів виробництва, коли все наше й усе нічиє, призвело до того, що щорічні непродуктивні витрати, збитки й розкрадання в народному господарстві досягають 30 мільярдів карбованців. Тільки збиткові підприємства обходяться нашому народові в 6 мільярдів карбованців. Звичайно, всі ці витрати закладаються в собівартість продукції. Ціна не розраховується, виходячи із середньогалузевої собівартості, що позбавляє виробників необхідності конкурувати й тим самим зменшувати витрати.

Відсутність конкуренції в науково - дослідній роботі призвела до того, що інститути створюють вироби дуже далекі від рівня світових стандартів за всіма техніко-економічними параметрами.

Так, скажімо, матеріаломісткість одиниці машинобудівної продукції в СРСР на 20—25 відсотків вища порівняно з аналогічними показниками в США і на 35 відсотків, ніж у Японії. На одиницю національного доходу ми витрачаємо в два-три рази більше матеріалів, ніж економічно розвинуті країни. Отже, необхідність відшкодування непродуктивних витрат чи їх покриття за рахунок споживачів через підвищення роздрібних цін була зумовлена ще в роки застою. Очевидно, уряд думав розв'язати ці проблеми, перебудувавши нашу економіку. Але цього не сталося. Непродумані, часто дилетантські поради спеціалістів від науки, монопольна влада центру на істину призвели державу до економічної кризи. Перебудову економіки почали, навіть не створивши адекватної юридичної, правової основи, яка б забезпечила неухильне виконання законів.

Тому перебудову економіки кожен творив і творить на свій розсуд, як йому вигідно. І перший дестабілізуючий удар по народному господарству, по населенню завдали кооперативи. Кооперативи не кинулися (і сьогодні не поспішають) займатися виробництвом, як дехто наївно сподівався, а почали скуповувати продукцію, що виробляється на державних підприємствах, і перепродувати її населенню втридорога. Це дозволило їм різко підвищити заробітну плату своїм працівникам. Перетворення безготівкових грошей в готівку набрало величезних масштабів. Окремі кооперативи одноразово брали кредити на суму 20 мільйонів карбованців і за рахунок кредитів, а не за рахунок виробництва товарів підвищували платню більш як у 30 разів. Тож не випадково, що за деякими оцінками інфляція в нас досягла 200 мільярдів карбованців і продовжує зростати.

Відтік висококваліфікованої робочої сили з державних підприємств у кооперативи змусив керівників держпідприємств виплачувати заробіток не за результати праці. Але все одно заробітки на державних підприємствах, навіть на шахтах, металургійних комбінатах, не можна порівнювати із заробітками в кооперативах.

У демократичних державах гроші, нажиті нечесним шляхом, вилучаються в їх власників. Нераціональні, а тим більше непродуктивні витрати, якщо вони не відшкодовуються конкретними виробниками, призводять до банкротства виробників. А наш уряд вирішив залишити надлишок грошей у ділків, збалансувати його за рахунок коштів населення й за кошти того ж таки населення покрити непродуктивні витрати виробництва.

Як бачимо, і не було, і немає ніякої економічної необхідності підвищувати ціни, бо це тільки покриває нашу безгосподарність. І немає в світі жодної держави, де б за невігластво в економіці розплачувався народ. Це можливо тільки в нас. Ще можна було б якось змиритися з підвищенням цін, якби завдяки цьому через деякий час поліпшилося соціально-економічне становище. Але в тім-то й річ, що воно не сприяє вилікуванню економіки, а навпаки, підштовхує до неминучої загибелі, причому в недалекому майбутньому, бо видає карт-бланш на подальші безгосподарність, неробство, розвал фінансової системи, наживу небагатьох за рахунок народу. І врешті-решт дестабілізує соціальні умови. А через три-п'ять років знову постане питання про нове підвищення цін.

Ось, приміром, підвищили ціни за проїзд у міському транспорті аж у три рази. Але ж, люди добрі, порахуйте, скільки будочок на зупинках збудовано з дефіцитного заліза, з електричним обігрівом для продажу талонів...

Вихід з кризової ситуації повинен починатися не з підвищення цін, а зі створення такої економічної системи, яка була б спроможна самофункціонувати й саморозвиватися. Кожне економічне нововведення має грунтуватися на законі та обов'язковості його неухильного додержання. Економіка може функціонувати тільки в умовах демократії, першою ознакою якої є диктат закону.

Жодна економічна система, і нашої республіки також, не може існувати без зовнішньоекономічних ринкових зв'язків, і насамперед міжреспубліканських. Тому міжреспубліканські розрахунки, якщо ми хочемо перейти до ринку, обов'язково мають здійснюватися не за волюнтаристською вказівкою чиновника з центру чи республіки, а виходячи зі світових цін на певну продукцію, з урахуванням її якості.

З огляду на це необхідно буде здійснити і відповідне коригування оптових і роздрібних цін, заробітної плати, пенсій, стипендій, усіх виплат і доходів з тим, щоб прожитковий рівень усіх верств населення не знизився.

Виходячи із світових цін, державі треба буде закласти і максимальний стартовий рівень рентабельності для підприємств і організацій.

Верхній рівень цін у перехідний до ринку період держава має жорстко контролювати. У цей період на жоден товар не повинно бути ні цін за домовленістю, ні вільних цін, бо вони обов'язково призведуть до ланцюгової реакції зростання цін на всі товари. До речі, в усіх державах з розвиненою ринковою економікою і достатком товарів ціни на багато видів товарів і послуг контролюються. У Німеччині такий контроль встановлено щодо 50 відсотків цін. Таким чином, граничний рівень цін змусить виробників збільшувати свій прибуток не за рахунок населення, а через раціональне витрачання тих багатомільярдних коштів, що нині розбазарюються. Але цей захід дасть лише тимчасові поліпшення.

Надалі треба негайно створити систему конкуруючих підприємств, організацій, здійснити приватизацію, тобто кожен, хто працює, повинен бути власником, співвласником засобів виробництва і результатів своєї праці. Звичайно, все це загрожує реальним безробіттям, яке сьогодні має прихований характер. Але завдання держави полягатиме в запобіганні цьому.

Місцеві органи влади повинні встановлювати підприємствам соціально - економічні замовлення на забезпечення населення регіону необхідними товарами й послугами. Прибутком мають розпоряджатися тільки підприємства, за винятком оподаткованих сум. Якщо цього не зробити, то й надалі виробники будуть тільки вимагати, а не працювати. Щодо надлишкової маси грошей, то цьому не допоможе навіть структурна перебудова, за якої питома вага товарів народного вжитку й послуг зросте як мінімум до 50—55 відсотків. Без грошової реформи не обійтися. Але в кожного має залишитись та сума грошей, яку він заробив, хоча б і мільйон. Така реформа потрібна народові України. Вона б дала змогу швидше впровадити свої гроші й митниці. Інакше з кризи наша республіка не вийде. Оббиратимуть й обдиратимуть Україну до нитки за рахунок нееквівалентного обміну, зумовленого особливостями місцевих демографічних, виробничих, інфляційних процесів, національними та природними умовами.

Анатолій ЛАСКАВИЙ,
кандидат економічних наук, доцент Київського інституту народного господарства.

Фотоколаж Михайла САЧКА.

БЕЗЗАКОННЯ В ЗАКОНІ

Незабаром мине рік, як набув чинності Закон про пресу. Такий довгоочікуваний для нас, журналістів, представників «четвертої влади». Нарешті на державному рівні закріплено свободу друку, знято цензуру, заборонено монополізацію засобів масової інформації, гарантовано права журналіста та інші основи вільної преси. Так, Закон позбавив пресу партійно-ідеологічних шор, тиску «телефонного» права, обов'язкового «погодження» і «просіювання» інформації та інших обмежень. З духу й букви Закону відчувається, що саме проти цих обмежень і спрямоване його вістря. Але, здається, в цьому і його однобічність. Бо Закон, на мій погляд, зігнорував іншу, не менш грізну небезпеку для свободи друку — право того, «хто платить». А як показує практика, це право, особливо коли йдеться про малоприбуткові видання, може набути форми такого свавілля, яке й не снилося «партійним» впливам на пресу. Йдеться насамперед про газети й журнали, засновниками яких стали громадсько-творчі організації. До числа таких належить і наш журнал «Образотворче мистецтво», що переживає нині далеко не кращі часи. Саме тому, що ситуація, в яку потрапив журнал, дуже швидко стане типовою, я й вирішив поділитися своїми тривогами з читацькою аудиторією.

Коротко про журнал. Засновано його 1969 року урядовою постановою як орган Міністерства культури УРСР та Спілки художників України, а функції видавця було покладено на видавництво «Мистецтво». Зазначу, що з самого початку журнал перебував на державній дотації, оскільки прибутки від його видання ніколи не перекривали затрат на друк. До того ж, з чиєїсь легкої руки журнал було виключено з відомчої передплати, що, природно, одразу викликало значне скорочення тиражу. Збитковість подібних видань не є винятком, а скоріше правилом і не тільки в нас, а й у всіх цивілізованих країнах. До чого можуть призвести спроби поставити культуру на самоокупність, ми вже переконуємося на власному гіркому досвіді.

Отож, минулого року виникло питання про кошти на дальше видання «Образотворчого мистецтва». Наші фіноргани ніяк не могли знайти кілька десятків тисяч карбованців на існування єдиного в республіці журналу з образотворчості. І тут свої послуги запропонувала Спілка художників України, яка, до речі, вже не один рік добивалася монопольного права на володіння журналом. Врешті-решт, уряд дозволив перевести журнал на баланс Спілки. І тут ще не встигло висохнути чорнило на акті передачі, як редакція одразу відчула, що таке «право господаря». Диву даєшся, з якою легкістю й безцеремонністю керівництво Спілки почало перекреслювати елементарні істини законодавства про пресу, трудового законодавства та й узагалі конституційні права працівників журналу. Все це замінило гасло: «Хто платить, тому дозволено все»(!).

Судіть самі. Вже першим своїм наказом голова правління Спілки В. Чепелик зобов'язав передати в Спілку печатку журналу (?), а наказ № 71 від 11.09. 1990 р. припиняв «дію всіх нормативних актів, що регулювали діяльність журналу до 01.09. 1990 р.». Тобто, редакцію ставили поза законом!

Одним словом, протягом якихось півроку редакцію послідовно перетворювали на відділ, редакційний відділ, редакційно-видавничий відділ апарату Спілки. Навіть реєстрація журналу, внаслідок чого редакція набула статусу юридичної особи, ніяк не вплинула на адміністративно-командну творчість спілчанського керівництва. Я вже не кажу про такі «дрібниці», за допомогою яких Спілка змушувала наших працівників «покоритися» — нам цілий місяць не платили зарплати, довго відмовлялися оплачувати лікарняні листи, двом співробітникам відмовилися оплатити відпустку, коректорові «зрізали» оклад наполовину та ін. Згідно із Законом про пресу Спілка як засновник має затвердити програму (основні принципи) діяльності журналу, редакційний статут, укласти з редакцією угоду про виробничі, майнові й фінансові стосунки, але в Спілці недбало відмаху- Тим більше, що в редакційному статуті передбачено виборність головного редактора, з чим керівництво Спілки категорично не погоджується. Натомість, редакцію зобов'язують переходити на самофінансування й самоокупність (це тоді, коли збитковість майже 170 тисяч карбованців). Ще одна цікава деталь «співробітництва» — розрахунковий номер Спілки старанно приховується від редакції, а його «розголошення» суворо карається. Ось у таких умовах здійснюється гордий принцип «свободи друку»!

Нині на очах розігрується новий акт. Очевидно, вичерпавши творчу фантазію в боротьбі з «непокірною» редакцією, керівництво Спілки винесло це питання на Раду обласних організацій Спілки. Важко описати те благородне обурення, з яким зустріли її учасники редакційний статут та інші законні вимоги працівників журналу. «Наш журнал, наші гроші, наша влада» лейтмотивом переходило з одного виступу в другий. Деякі, правда, були категоричніші: «Розігнати й набрати нових!». На тому й порішили: оголосити конкурс на заміщення всіх посад у редакції. Тобто знаменита книга Гіннесса може незабаром поповнитися ще одним дивом — конкурсом на живих людей, яких одним помахом пера оголошено неіснуючим, а їхні посади вакантними.

Даремно вже вкотре звертається редакція в пошуках справедливості до вищих інстанцій, у правові та профспілкові органи. Наслідків — ніяких. Очевидно, коли йде важкий процес побудови правової держави, доля маленького колективу в рахунок не береться. Отже, право сильного, того, «хто платить», може торжествувати. А далі що? Знову штурм Зимового?

Не хотів би, щоб моя стаття сприймалась як звичайна скарга. Швидше я написав її для того, щоб під час розробки республіканського Закону про пресу було враховано перший досвід існування друкованих органів в умовах ринкових відносин. Досвід потворний, але повчальний.

Микола МАРИЧЕВСЬКИЙ, редактор відділу журналу «Образотворче мистецтво».

СЬОГОДНІ, КОЛИ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УРСР ГОТУЄТЬСЯ РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ ЗАКОН ПРО ПРЕСУ ТА ІНШІ ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ВАЖЛИВО ВСЕБІЧНО ВРАХУВАТИ ПЕРШИЙ ДОСВІД ІСНУВАННЯ І ДІЯЛЬНОСТІ ДРУКОВАНИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН.

Резонанс

ЧОМУ В «СПРАВЕДЛИВОСТІ» ПОРОЖНІ КИШЕНІ

Президент асоціації «Справедливість» М. Вишневський 1 червня цього року на шпальтах газети «Голос України» намагається безапеляційно сформувати громадську думку, що очолювана ним асоціація допомоги громадянам, втягнутим у трудові конфлікти,— єдина поборниця справедливості при захисті трудових прав та інтересів. Одночасно він дозволив собі звинуватити органи прокуратури і Верховний суд республіки у безвідповідальному ставленні до вирішення скарг на порушення трудових прав громадян та потуранні беззаконню. Для переконливості в публікації «Справедливість» з порожніми кишенями» називаються прізвища потерпілих, конкретні факти, але вони навмисне поставлені, як кажуть, з ніг на голову. Виникає запитання, чому асоціація в особі Вишневського наважилась на саморекламу? Хто зробив добру справу, повинен мовчати, нехай говорить той, для кого вона була зроблена. А Вишневському не сидиться, особисті амбіції і звеличування свого розуміння і тлумачення законів привели його також і на сторінки газети «Правда Украины».

А тепер по суті, бо довгий — шлях повчань, а короткий і успішний — шлях прикладів. В основу аргументів покладено випадок «незаконного» звільнення з роботи К. Селіванової. Дійсно, у січні 1989 року лікаря-фізіотерапевта санаторію «Жовтень» Селіванову звільнено з роботи за прогул без поважних причин. Не погоджуючись із звільненням, вона звернулася до Харківського райнарсуду Києва з позовом про поновлення на роботі, але суд не знайшов законних підстав для цього і в її вимогах відмовив. Із таким рішенням погодився і міський суд. Скарги, що надходили до прокуратури Києва та республіки, залишені без задоволення, оскільки не вбачалось законних підстав для принесення протестів на ці судові рішення. Однак у вересні цього ж року Селіванова поновлена адміністрацією санаторію «Жовтень» на роботі, що не суперечить чинному трудовому законодавству. Але слід зауважити, що головний лікар санаторію зробив це не з доброї волі, а з приводу того, що республіканський комітет профспілки медичних працівників, перевищуючи владні і етичні повноваження, і представники асоціації «Справедливість» вдалися до силового тиску. Головного лікаря було попереджено, що він буде притягнутий до відповідальності в разі невиконання вимог профспілкового комітету.

Особисто М. Вишневський також не має морального права звинувачувати працівників прокуратури у несумлінному ставленні до вирішення його скарг. Як свідчать документи, вперше він був звільнений з роботи ще у 1984 році в зв'язку з скороченням штату. Розглядаючи його скарги у Прокуратурі УРСР, було визнано, що суд не повністю з'ясував, чи мала можливість адміністрація надати М. Вишневському іншу роботу з урахуванням його кваліфікації. Тому за протестом прокуратури міський суд скасував рішення районного суду, і після цього його було поновлено на попередньому місці роботи. Отже, і суд, і прокуратура вжили всіх заходів, аби уникнути найменших відхилень від закону.

Що ж було далі? Оскільки посада, яку займав Вишневський, дійсно була скорочена, адміністрація запропонувала йому п'ять інженерних посад, від яких він відмовився. Тому він був удруге звільнений за скороченням штату, і, починаючи з районного до Верховного суду республіки, таке рішення було визнано законним. Скарги з цього приводу, що розглядалися прокуратурою республіки, визнані необгрунтованими. От і все. Чи можливо при таких обставинах видавати себе за жертву якогось свавілля? Виявляється, що окремі особи навіть при наявності рішення найвищого органу судової влади можуть офіційно стверджувати протилежне. Так і хочеться нагадати Мечиславу Вишневському, що дорога в тисячу верств починається з першого кроку. Хоча не зайве буде сказаним, що він перший крок проти закону зробив задовго до свого трудового спору.

Неправдивими є твердження М. Вишневського і про незаконність звільнення з роботи інших громадян (А. Антоненко, В. Сергієнко, С. Кушнір, О. Йовенко, Ф. Донець). Вивчення матеріалів відносно цих громадян свідчить про те, що при їх звільненні з роботи порушень закону не допущено, в зв'язку з цим судами обгрунтовано було відмовлено у поновленні їх на роботі. Скарги цих осіб у Прокуратурі УРСР розглядалися ретельно,, ніяких відхилень від вимог закону не було.

Інакше, ніж наклепницькими, не можна назвати обвинувачення на адресу працівників прокуратури, що вони, мовляв, бояться зустрічі з людиною. У минулому році до органів прокуратури на особистому прийомі звернулося 284 тисячі громадян, у тому числі понад сім тисяч безпосередньо до Прокуратури УРСР. Понад сімсот громадян прийнято керівництвом прокуратури республіки, 232 — особисто Прокурором УРСР. Доречно зауважити, що неодноразово був прийнятий і М. Вишневський. У нас створені всі необхідні умови для того, щоб кожний, хто звернеться зі скаргою чи заявою, був прийнятий, вислуханий і отримав відповідь.

Прокуратура Української РСР зацікавлена в активній позиції кожного громадянина, державних і громадських організацій у питаннях запобігання і викорінення порушень законів, готова на взаємну, в межах закону, підтримку. Лише в минулому році органами прокуратури задоволено 2,4 тисячі скарг, внесено 8,7 тисячі протестів та подань з питань порушення трудового законодавства, близько 8 тисяч службових осіб, винних у порушенні законів, притягнені до матеріальної і дисциплінарної відповідальності. Слід узяти до уваги і те, що торік судами поновлено на роботі 1817 чоловік, на користь яких стягнено понад 615 тисяч карбованців. Наведені цифри засвідчують не тільки збільшення в республіці порушень трудового законодавства, але і активну позицію суду і прокуратури щодо захисту трудових прав громадян. Тому обвинувачування М. Вишневського на адресу прокуратури та суду безпідставні і упереджені.

Щодо самої асоціації «Справедливість», то вона і подібні їй громадські організації і формування не наділені законом будь-якими повноваженнями щодо вирішення трудових конфліктів чи контролю за законністю розгляду скарг.

ПРЕС-ЦЕНТР ПРОКУРАТУРИ УРСР.

ЧОРНОБИЛЬ: ЯДЕРНА ЛАБОРАТОРІЯ?

Хатини зникли за чагарником, що розрісся. На дерев'яних лавках уже не сидять старики. Поля здичавіли, колодязі закинуті.

Тільки з комина будинку 65-річної Катерини Трохимівни в'ється тонкий димок. «Брешуть вони, немає тут ніякої радіації», — каже вона і невизначеним жестом показує в тому напрямку, де на 15-кілометровій відстані випромінює радіацію реактор ЧАЕС, температура якого все ще становить 53 градуси.

Із задоволеною посмішкою вдова розливає в глечики свіже молоко. Її власна корова стоїть за будинком, на корми їй іде все те, що росте влітку в цій місцевості. Те, що тут суворо заборонено ведення сільського господарства, що під час кожної прогулянки до лісу там чатує повільна смерть і встановлені всюди щитки застерігають хоча б на один метр відійти від шосе,— чи може все те потривожити цю літню жінку, яка в тридцяті роки пережила голод на Україні, після цього — примусову працю в Судетах і, нарешті, післявоєнні злидні? Держава виплатила 11 тисяч карбованців компенсації за її дерев'яний будиночок, коли Катерина Трохимівна через кілька днів після ядерної катастрофи, що сталася 26 квітня 1986 року, сіла в автобус для евакуації. Незважаючи на заборону, тепер вона повернулася, «щоб умерти там, де народилася».

Офіційно вона з тих пір не існує, так само, як і решта дві тисячі «самоселів» тієї місцевості, де кожні два тижні змінюють команди, що займаються розчищенням атомної електростанції. У старих одне-єдине бажання — аби власті залишили їх у спокої.

Через п'ять років після нічного вибуху на четвертому блоці все має такий вигляд, ніби по рівнині, розташованій між Прип'яттю і Дніпром, пройшла війна. На Міжнародній вулиці Чорнобиля, в будинку 80-а, в гардеробі, висить пальто, ляльки і фотографії з сімейного альбому лежать на підлозі. Листки настінного календаря після 3 травня 1986 року більше ніхто не відривав. Щитки з географічними назвами повідомляють про ті села, які давно вже бульдозерами зрівняли з землею. Обабіч шосе тоннами іржавіє заражена радіацією техніка.

Житлові будинки в Прип'яті оточені колючим дротом. Вітер гуляє по кімнатах цих будинків; на вулиці Героїв Сталінграда в поштових скриньках ще лежать газети за 26 квітня 1986 року.

Всі спроби властей відкараскатися від Чорнобиля, як від частини нещасливого, але вже подоланого минулого, неминуче зазнають краху. Горезвісний реактор, щоправда, забетоновано, але радянські експерти уже тепер визнають те, що ще кілька місяців тому вважали хибними твердженнями Заходу, а саме: що в стінах саркофага є підступні тріщини, проявляється втомленість матеріалу, фундаментна плитка реактора нестабільна.

Не вдається приглушити сумніви і щодо інших офіційних версій. Вчений Володимир Чернущенко, який відповідає за весь цей регіон, виходить з того, що вивільнилося не три відсотки зі 190 тонн ядерного палива, а 60—80 відсотків.

Тим більше ніхто не вірить в офіційний баланс жертв Чорнобиля. За словами Чернущенка, уже вмерли майже 10 тисяч тих «ліквідаторів», які, починаючи з 1986 року, намагалися ліквідувати наслідки вибуху. Тіла нещасних пожежних, які першими поспішили до місця катастрофи для боротьби з пожежею, все ще випромінюють із своїх могил у Москві. Їх довелося додатково вкривати свинцевою плитою — рівень радіації небезпечний.

Володимир Сірочан, провідний співробітник науково-виробничого об'єднання «Прип'ять», яке нині розпоряджається ядерним спадком Чорнобиля, заперечує ці дані. Але й він висловлюється обережно: «Я не ризикую називати які-небудь цифри». Тільки тепер заведено державний реєстр жертв радіації; він охоплює лише незначну частину потерпілих.

Представники властей, і перш за все в Москві, вважають подібні страхітливі повідомлення «радіофобією». Так, нібито вони своєю халатністю ненароком створили екологічний рай. Вони твердять, що навіть рідкісні види тварин і рослин знову можна побачити в Чорнобилі.

У цей же час українська екологічна група «Зелений світ» говорить про приховування фактів, що триває.

Наш прес-клуб

DER SPIEGEL

Сьогодні вона організувала в Києві «незалежні слухання» у формі судового процесу. Та і їй не вдалося встановити істину.

Деякі нарешті заговорили про невігластво політичного керівництва: «Коли я подав звіти Політбюро, Єгор Лигачов запитав, скільки часу треба армії для ліквідації наслідків катастрофи, — згадує генерал - полковник Пікалов, начальник хімічних військ. — Сім років, відповів я, і тут мені було заявлено: «Ми даємо вам сім місяців, у противному разі ви можете розпрощатися з вашим партквитком!».

Кремль прагне приглушити обурення: із запізненням у п'ять років тепер нежданно знову намагається притягнути до відповідальності функціонерів, форсує виселення людей з більш віддалених околиць Чорнобиля і приймає соціальний закон на користь жертв. Для 5,8 мільйона потерпілих передбачена сума в 3,5 мільярда карбованців — по 36 марок на людину. Але ніхто не знає, звідки надійдуть гроші.

Український парламент, де комуністи все ще мають більшість, давно уже прийняв набагато великодушніший закон і вимагає від Москви його фінансування. Столичне місто Київ згідно з цим законом так само має одержати статус жертви Чорнобиля, а його 2,6 мільйона жителів одержать заповітні пільги: звільнення від податків, безплатні медикаменти і лікування, більш якісне продовольство.

«Все це популізм, — вважає Сірочан, у віданні якого перебуває Чорнобиль, — вони ніколи не одержать тих грошей».

До 2000 року наслідки катастрофи, за підрахунками незалежних експертів, «проковтнуть» 250 мільярдів карбованців. Тому завдання Сірочана полягає в тому, щоб з максимальною вигодою «продати» цю зону смерті. В його адміністративному будиночку, спорудженому фінськими спеціалістами на незараженій території, юрмляться зацікавлені іноземці.

«Ми представляємо собою своєрідну експериментальну територію», — з усмішкою зазначив Сірочан. Японці мають намір подати гуманітарну допомогу, тут оселилися дві фірми з Південної Кореї, з Комісією Європейських товариств домовилися про наукове співробітництво на суму 2,5 мільйона доларів.

Таким чином має бути дезактивовано 100 тисяч тонн зараженого радіацією металу і знешкоджено численні ями з радіоактивними відходами. Господарі цієї зони смерті все ще сподіваються, що їм удасться продати закордону частину радіоактивних відходів з метою наукових досліджень. Початкову ідею здавати в оренду землю за 800 доларів за кожний квадратний метр поки що не вдалося реалізувати, але від неї ще не відмовилися.

Сьогодні ж чарівне формулювання гласить: «Бартерні угоди» — господарі цієї зони доставляють заражені радіацією матеріали, землю, воду, радіоактивні відходи; Захід же у відповідь — такі необхідні дозиметри і спеціальну техніку.

На замурованому реакторі поряд з представниками Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) і голландцями ведуть дослідження також індійці. Один француз, що займається ядерними дослідженнями, своїм твердженням, що Чорнобиль «поступово стає нецікавим, оскільки вже не такий небезпечний», викликав побоювання банкрутства у тих, у віданні яких перебуває «найбільша у світі ядерна лабораторія» (за словами Сірочана). При цьому власті поки що навіть не знають, що їм робити із забетонованим саркофагом реактора.

Тим часом і представники західних засобів масової інформації не можуть уже «без данини, без мита» відвідувати Чорнобиль. «Багато з єдиних у своєму роді фотографій спочатку цілком без будь-якого контролю надходило на ринок, ми від цього взагалі нічого не мали», — з обуренням каже Сірочан. Японська телевізійна корпорація Ен-ейч-кей подала «репортаж року», кореспонденти французького телебачення ТФ-1 двічі побували безпосередньо на місці — і все безплатно.

«Шпігель» (ФРН).

Експрес-новини

Як повідомило агентство Франс Пресс, радянське керівництво запевнило адміністрацію США в тому, що зерно, закуплене на нові американські кредити, буде рівномірно поділено між республіками СРСР.

* * *

Прем'єр-міністр Польщі Білецький перебуває у Бонні з офіційним візитом. Тут він підпише німецько-польський договір, який, за словами Білецького, «має істотне значення для всієї Європи».

* * *

Військовий трибунал Кувейту засудив до смертної кари ще трьох осіб, які звинувачуються у співробітництві з іракцями під час окупації.

* * *

У Пешаварі проходить засідання комісії, робота якої спрямована на припинення війни в Афганістані та досягнення перемир'я. Комісія складається з представників усіх найбільших повстанських угруповань, які базуються на території Пакистану. Більшість лідерів опору відкидає план мирного врегулювання проблеми, запропонований ООН. На думку повстанців, цей план дасть можливість президентові Афганістану Наджибуллі залишитися при владі ще на перехідний період.

* * *

Президент США Буш заявив, що, напевне, більшість ядерного потенціалу Іраку вціліла навіть після нищівних бомбардувань американської авіації. Раніше це повідомлення підтвердилося розповіддю іракського перебіжчика, який повідомив адміністрацію США, що на території Іраку розташовано чотири ядерні установки.

* * *

Представник військового командування Ізраїлю заявив, що Радянський Союз запропонував цій країні закупити протиракетні установки, здатні збивати ракети типу «Скад». Ця пропозиція буде розглянута керівництвом Ізраїлю протягом місяця.

Погляд

Швейцарію вважають країною, де один з найвищих у світі рівнів життя. Це дійсно так, і навіть прості службовці та робітники підприємств одержують вищу зарплату, ніж їх колеги в інших країнах. Але підвищення квартирної плати хвилює людей скрізь. І швейцарці теж висловлюють свій протест з цього приводу, іноді роблячи це дуже оригінально. Так, жителі міста Базеля організували процесію, схожу на маскарад, сподіваючись, що в такий спосіб вдасться з більшим успіхом привернути увагу чиновників та власників будинків до своїх проблем.

Фото ТАРС.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК
заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ
заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар — Віталій Суддя.

Черговий редактор — Наталія Дзюбенко.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори:
Леся Онищенко, Антоніна Голик, Ірина Бабич, Валентина Лукаш, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська, Галина Каблак.

Верстальники:
Тетяна Балюк, Алла Будникова, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти:
Віктор Процун, Раїса Гринюк.

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб 80 коп.

Зам. 03151161.